

Avaliku konkursi käigus tekkinud küsimused ja vastused neile:

- 1) Kas § 4 lg (8) lõpp-punkti rajamiseks saab lugeda ka järgmist lähenemist:
- Jaotuskapi ja kliendile lähima vahejaotuspunkti vahel on reserveeritud optiline kiud, mis ehitatakse välja
 - Vahejaotuspunkti ja lõpp-punkti vahel on alamkliendiliin teostatud reserveeritud mikrotorustiku toruna
 - reserveeritud toru väljavõtte, selsse optilise kaabli puhumine vajalikud otsastamised ja läbikvevitamised teostatakse vajadusepõhiselt liitumise raames
- Selgitus: see võimaldab siduda kulustruktuuri konkreetselt väljendatud vajadusega. Skemaatiline kirjeldus sisaldub Joonis1-l.

VASTUS: Ei, sellist lähenemist ei saa lugeda vastavaks määruse § 4 lõikega 8 alljärgnevatel põhjustel:

- Määruse § 4 lõige 8 ütleb järgmist: Juurdepääsuvõrgu passiivse lairibataristuga liitumise võimaluse loomine tähendab juurdepääsuvõrgu passiivse lairibataristu lõpp-punkti rajamist vähemalt aadressiobjekti kinnistuspiirini või selle vahetusse lähedusse **ilma liini välja ehitamiseta**. (Viitab sellele, et (alam)kliendiliin on olemas)
- Elektroonilise side seaduse § 2 punkt 8 defineerib elektroonilise side võrku järgnevalt: elektroonilise side võrk on **ülekanandesüsteem** koos selle tööks vajalike lülitusseadmete ning muude tugisüsteemidega, **mis võimaldab signaalide edastamist ja suunamist** kaabli kaudu, samuti raadio, optiliste või muude elektromagnetiliste vahenditega.

Eelnevast tulenevalt ei saa toetust maksta sellise lähenemisega lõpp-punkti saanud aadressiobjektide kohta.

- 2) Kas § 6 lg (1) p 3 kiupaari nõuet rahuldab lahendus, kus jaotuspunkti ja lõpp-punkti vahel ühendatakse üks kiud: teine kiud on olemas ning see ühendatakse ja otsastatakse vajaduspõhiselt?
- Selgitus: tänapäevased lahendused võimaldavad tehnoloogiast sõltumatult kasutada üht kiudu. Skemaatiline kirjeldus sisaldub Joonis1-l.

VASTUS: Jah, selline lahendus rahuldab § 6 lg 1 punkti 3 nõuet.

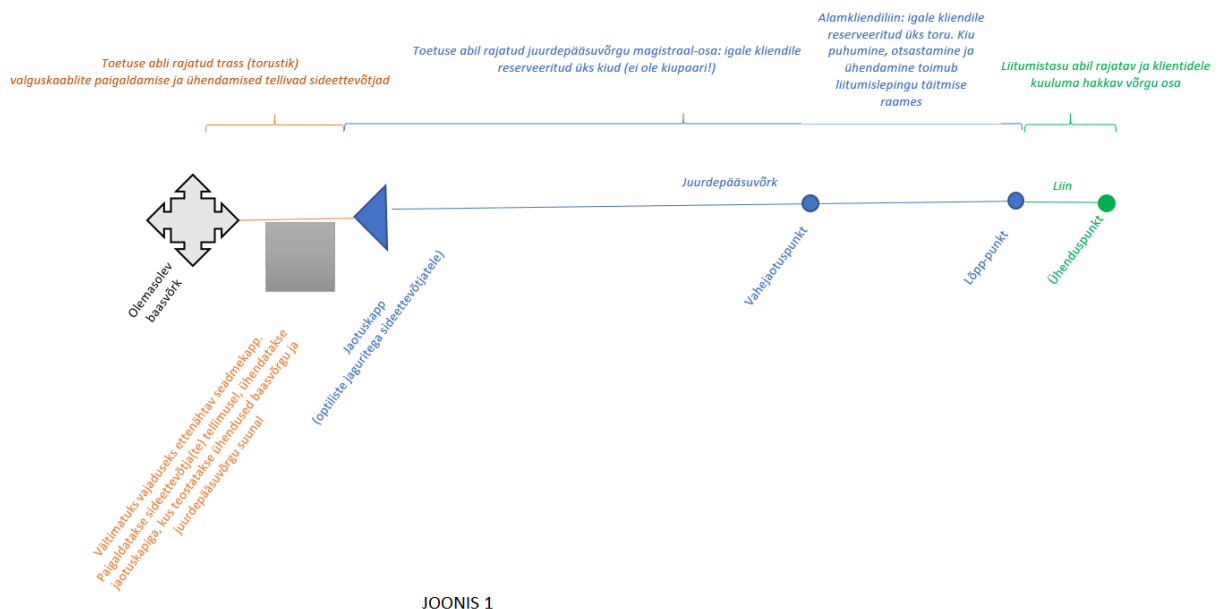
- 3) Kuidas määratleda § 6 lg (3) p 3 vältimatu vajadus väliseadmekapi paigaldusel? Kas vältimatu vajadus puudub, kui vähemalt ühel operaatoril on võimalik piirkonnas teenust pakkuda ilma täiendava väliseadmekapi paigaldamiseta?

VASTUS: Vältimatu vajadus seadmekappi paigaldada tähendab, et kui nõuetekohast võrku ei ole võimalik ehitada olemasolevate seadmekappidega, siis tuleb rajada täiendavad seadmekapid. Seadmekappide vajadus sõltub seega nii kokkulepetest olemasolevate seadmekappide valdajatega kui ka võrgu ülesehitusest. Kui baasvõrgus, millega rajatav võrk ühendatakse on olemas seadmekapp, kuhu on võimalik vajadusel mahutada viie operaatori aktiivseadmed, siis täiendavat seadmekappi ei ole vaja. Võrgu ülesehitus peab tagama piirkonnas viiele sideettevõtjale teenuse osutamise võimaluse.

- 4) Kas väliseadmekapile on täpsustavaid nõudeid või piiranguid ja kes sõlmib nõutavad elektriliitumised ja katab tarbimisest tulenevad kulud?

VASTUS: Väliseadme kapile ei ole määruses täpsustavaid nõudeid, välja arvatud nõue, et väliseadmekapp peab mahutama vähemalt viie sideettevõtja seadmed. Konkreetsed välismõõtmed on toetuse saaja enda otsustada.

Väliseadmekapi paigaldamise ja selleks vajalike elektriliitumiste loomise kohustus lasub toetuse saajal, kuna väliseadmekapi näol on tegemist osaga passiivsest taristust vastavalt määruse § 4 lõikele 7 ning väliseadmekapi rajamine on toetatav tegevus vastavalt määruse § 5 lõikele 1.

- 5) TJA kodulehe lairiba-osa (<https://www.tja.ee/et/lairiba>) viitab määrusega seonduvale käskkirjale (Tehnilise Järelevalve Ameti peadirektori poolt 22.06.2018 kinnitatud käskkirjas nr 1-2/18-035 "Passiivse lairibataristu rajamise toetusmeetme andmise konkursi läbiviimine"). Dokument ei ole leitav avalikust dokumendiregistrist - kui see on avalik dokument ja sisaldab konkursil osalemiseks vajalikku infot (nt ajalised piirangud küsimuste esitamisel, vastuste andmise kanal ja ajaraamid), palume seda jagada.

VASTUS: Käskkiri on leitav TJA dokumendiregistrist Delta <http://adr.rik.ee/tja/> ja link on lisatud viidatud lõigule.

6) § 6 lg (3) p 1: konkursi võitja peab tagama ülekandevõrguga ühendamise võimaluse. Kas vastava vaba ja reaalselt kasutatava valguskaablimahu olemasolu ülekandevõrgus on plaanis teha ülekandevõrgu omanike kohustuseks?

Selgitus: konkursi nõudest tuleneb ligipääsuvõrk, mis võimaldab min 5 sideettevõtjale min 2 kiudu / sideettevõtja kasutamist. Kokku 10 kiudu. See maht on hetkel küll ülekandevõrkudes eeldatavalt kasutatav, kuid ülekandevõrkude utiliseerituse suurenemisega eeldatavalt kaasnev rendihinna langus võib tingida vaba mahu eksponentsiaalse kahanemise.

VASTUS: Eeldatavasti on küsimus määruse § 6 lõike 3 punkti 2 kohta.

Antud määruse sätte eesmärk on reguleerida toetuse saajat ühendama rajatav juurdepääsuvõrgu passiivne taristu sellise ülekandevõrguga, kus oleks piisavat vaba ressursi, et tagada vähemalt viiele sideettevõtjale vaba ressursi olemasolu.

Toetuse saamise seisukohast on oluline, et selline ressurss oleks ülekandevõrgus olemas juurdepääsuvõrgu valmimise hetkel konkreetses asustusüksuses või laiemalt, kus juurdepääsuvõrk seal piirkonnas asuva ülekandevõrgu ühendatakse. See tähendab, et kohe peale juurdepääsuvõrgu valmimist oleks antud piirkonnas võimalik oma teenuse pakkumisest huvitatud viiel sideettevõtjal võimalik rentida ressursi ka ülekandevõrgust.

Hilisem, aastate jooksul tekkiv võimalik ressursi puudujääk ülekandevõrgus ei ole antud avaliku konkursi käigus antava toetuse seisukohast oluline.

Ülekandevõrgu omanikele vaba ressursi tagamise kohustust plaanis kehtestada ei ole.

Juhime tähelepanu ka seletuskirjas lk 13 olevale selgitusele.

Ülekandevõrgu puhul loetakse tingimused täidetuks ka siis, kui näiteks vaba ressursi on järel kolmele uuele võimalikule sideettevõtjale, aga juba on selle ülekandevõrgu ressursi kasutamas kaks sideettevõtjat, kes toetusega rajatud juurdepääsuvõrgu passiivse lairibataristu kaudu lõppkasutajatele teenuseid osutada soovivad.

7) § 6 lg (3) p1: mida on mõeldud täiendavate ehitustööde all? Kas piisab, et jaotuskapp on valguskaabli põhineva lahenduse korral ühendatud ülekandevõrguga läbi mikrotorustiku (kulgla), mis võimaldab sideettevõtjal paigaldada sellesse ilma täiendava kaevetööta enda valguskaabli, kusjuures kaabli paigaldamine ettevalmistatud mikrotorusse ja ülekandevõrguga ühenduste teostamine jäävad sideettevõtja kuludega teostatavaks töödeks?

VASTUS: Seletuskirjas on järgnev selgitus: „punkt 1 nõuab, et ülekandevõrk ja juurdepääsuvõrgu passiivne lairibataristu on ühendatud viisil, mis ei nõua täiendavate ehitustööde teostamist, trasside rajamist ja nende seadustamist. Lihtsustatult öeldes tähendab see, et ülekandevõrgu ja juurdepääsuvõrgu passiivse lairibataristu otsad peavad niimoodi kokku minema, et sideettevõtjate jaoks piisab lairibateenuste pakkumisega alustamiseks ainult aktiivseadmete paigaldamisest ja erinevate sidesõlmede või kaablite ühendamisest, mille teostamiseks piisab kokkuleppest juurdepääsuvõrgu passiivse lairibataristu või ülekandevõrgu omanikuga. Sidekappide rajamist, trasside ehitamist ja sellega kaasnevat seadustamist ei tohi enam vaja olla.“

Eelnevast tulenevalt võib järeldada, et selline lahendus, kus jaotuskapp on valguskaablil põhineva lahenduse korral ühendatud ülekandevõrguga läbi mikrotorustiku (kulgla), mis võimaldab sideettevõtjal paigaldada sellesse ilma täiendava kaevetöeta enda valguskaabli, on piisav täitmaks § 6 lõike 3 punkti 1 nõuet.

Samuti on õige teie poolne tõlgendus, et kaabli paigaldamine ettevalmistatud mikrotorusse ja ülekandevõrguga ühenduste teostamine võivad jääda sideettevõtja kuludega teostatavateks töödeks.

- 8) Mida tähendab tehnoloogiline valmidus (§ 6 lg (1) p2): kas piisab, et jaotuskapis on võimalik klient (ümber) ühendada ühele vähemalt viiest sideettevõtjast või peab kogu võrk olema valmidusega tagada iga kliendini paralleelselt viie sideettevõtjaga (kasvõi korraga) ühendamise võimalus?

VASTUS: Seletuskirja lk 12 on alljärgnev selgitus:

„Punkti 2 kohaselt peab juurdepääsuvõrgu passiivne lairibataristu tagama tehnoloogilise valmiduse vähemalt viiele sideettevõtjale hulgimüügitasandil juurdepääsuks, sealhulgas juurdepääsuvõrgu füüsilise eraldamise. **See tähendab, et toetusega rajatava võrgu igas etapis kuni lõppkasutajani peab sideettevõtjal olema võimalik pakkuda lairibateenuseid lõppkasutajatele teistest sama taristut kasutatavate sideettevõtjatest ja nende kasutatavatest tehnoloogiatest sõltumatul viisil.** Toetuse saaja kohustus tagada selline hulgimüügitasandi juurdepääs ja füüsiline eraldamine kehtib ainult toetusega rajatud võrgu osale. Näiteks kui toetusega rajatud võrk ühendatakse Estwini või mõne muu baasvõrguga, siis seal tuleb sideettevõtjal endal tagada selleks vajaliku võrguressursi rentimine.“

Antud tehnilise tingimuse peamine eesmärk on olnud tagada hulgimüügitasandil juurdepääsu viiele sideettevõtjale ja tagada igale sideettevõtjale füüsiline eraldamine.

Eesmärk ei ole olnud võimaldada lõppkasutajale viie sideettevõtja teenuste samaaegne kasutamine. Lõppkasutaja peab saama kasutada korraga vähemalt ühe sideettevõtja teenuseid. Seega on täiesti piisav, kui jaotuskapis on võimalik klient (ümber) ühendada ühele vähemalt viiest sideettevõtjast.

- 9) Kas § 11 käsitletav lairibataristu piirdub konkursi raames ehitatava taristuga? St kas lg 9 parameetrid $kaetus_{max}$ ja $kaetus_{min}$ on üks-üheselt määruse lisa1 punktide katmise mahud konkursi võitja poolt? Palume selgituseks näidisarvutust.

VASTUS: $kaetus_{max}$ ja $kaetus_{min}$ hõlmavad kõiki maakonnas asuvaid aadressiobjekte, sealhulgas neid, kellel praegu on vähemalt 30 Mbit/s lairibavõrk, neid kellele sideettevõtjad selle 5 aasta jooksul ise rajavad ning ka toetusega rajatav lairibavõrk.

Seletuskirja lk 20 on alljärgnev selgitus:

„Punkti 2 kohaselt on teiseks hindamiskriteeriumiks juurdepääsuvõrgu passiivse lairibataristu valmimise järgne erinevus lairibataristule ligipääsus suurima ja väikseima kaetusega maakonna vahel. Selle kriteeriumi eesmärgiks on motiveerida toetuse taotlejaid tegema suuremal arvul liitumise võimalusi nendes maakondades, kus praegu on kõige vähem järgmise põlvkonna juurdepääsuvõrguga kaetud aadressiobjekte.

Lõige 8 selgitab lõike 6 punkti 2 hindamismetoodikat, mis moodustab 30 protsenti lõpphindest.

Arvestatakse erinevust maakondade kaetuses juurdepääsuvõrgu passiivsele lairibataristule ligipääsuga peale taotluses märgitud liitumise võimaluste loomist igas maakonnas.

See tähendab, et avaliku konsultatsiooni tulemusel tuvastatud olemasolevale ja 5 aasta jooksul sideettevõtjate endi poolt lubatud investeeringutega kaetud aadressiobjektidele lisatakse toetuse taotleja poolt lubatud maakonnas liitumise võimaluse saavate aadressiobjektide arv ning saadakse maakonna kaetus juurdepääsuvõrgu passiivsele lairibataristule.

30 punkti antakse taotlusele juhul, kui taotluses esitatud juurdepääsuvõrgu passiivse lairibataristuga kaetavate aadressiobjektide arv maakonniti tagab toetuse kasutamise lepingus sätestatud lõpptähtaja järgselt maakondadevahelise protsentuaalselt võrdse kaetuse juurdepääsuvõrgu passiivse lairibataristule ligipääsuga. Ehk eesmärgiks on motiveerida toetuse taotlejat kavandama liitumise võimaluse loomisi nendesse maakondadesse, kus täna on kõige väiksem järgmise põlvkonna juurdepääsuvõrgu kaetus.“

Seletuskirja lk 21 on selgitus ka E kohta ja see on alljärgnev:

„E on maksimaalne võimalik erinevus kaetuses suurima ja väikseima kaetusega maakonna vahel protsendipunktides. Selle erinevuse arvutamise aluseks on avaliku konsultatsiooni tulemusel saadud andmed, mis on kajastatud tabelis lk 7. Seega, kuna praegusel hetkel on madalaima maakonna aadressiobjektide kaetus järgmise põlvkonna juurdepääsuvõrguga 28,44% (Põlvamaa), on võimalik suurim erinevus 71,56 protsendipunkti, sest maksimaalne kaetus mõnes teises maakonnas saab olla 100%.“

Näidisarvutus

Harju maakonnas on 91419 aadressiobjekti, nendest 30469 on sellised, kus puudub vähemalt 30 Mbit/s lairibavõrk ja kuhu seda ka 5 aasta jooksul sideettevõtjate endi poolt ei rajata.

Põlva maakonnas on 10509 aadressiobjekti, nendest 7520 on sellised, kus puudub vähemalt 30 Mbit/s lairibavõrk ja kuhu seda ka 5 aasta jooksul sideettevõtjate endi poolt ei rajata.

Oletame, et toetuse taotleja märgib taotluses kõikide maakondade liitumise võimaluse saavate aadressiobjektide hulgast, mis on määruse lisas loetletu, Harjumaale 20150 liitumise võimalust ning Põlvamaale 650 liitumise võimalust.

Kõiki maakondi arvesse võttes jäävad Harjumaa ja Põlvamaa jätkuvalt enim ja vähim kaetud maakondadeks, ehk

$$\text{kaetus}_{\max} = [(91419 - 30469 + 20150) / 91419] * 100 = 88,71\%$$

$$\text{kaetus}_{\min} = [(10509 - 7520 + 650) / 10509] * 100 = 34,63\%$$

Sellisel juhul saaks taotlus 30-st punktist 7,2 punkti:

$$\left(1 - \frac{88,71 - 34,63}{71,56}\right) * 30 = 7,2$$

Juhul kui näiteks kõikide maakondade kaetus lairibavõrguga on toetusega ehitatud juurdepääsuvõrgu valmimise järel võrdselt 100%, saaks taotleja maksimaalsed 30 punkti:

$$\left(1 - \frac{100 - 100}{71,56}\right) * 30 = 30$$

10) Kas § 10 lg2 p5 ajaplaanile on piiranguid?

Selgitus: võib olla tarvilik piirata ebareaalsete pakkumisi, mis võivad konkursi mitteedukaks muuta: nt (ebareaalne) ajaplaan, mis sisaldab 4a planeerimise ja projekteerimise faasi ning seejärel 1a kestvat faasi juurdepääsuvõrgu ehitamiseks 160 000 punkti mahus.

VASTUS: Ei, ajaplaanile ei ole määrusega kehtestatud mingeid konkreetseid piiranguid. Ebareaalsete ajaplaaniga taotluse saab taotluste hindamise protsessis mittevastavaks tunnistada ja teha taotluse mitterahuldamise otsus.

11) § 24 lg (5) ütleb: „Hulgimüügitasandi juurdepääsuõigus kaablikanaliseerimisele, postidele ja mastidele ei tohi olla ajaliselt piiratud.“ Kas konkursil osalejatel peab vastava punkti täitmiseks tõestama oma taristu olemasolu või kokkuleppeid kolmanda osapoole taristu kasutamiseks? Kas on võimalik osaleda, omamata konkursil osalemisel vastavaid taristu-eeldusi või siduvaid kokkuleppeid tähtajatute lepingutena?

VASTUS: § 24 lõige 5 tuleneb üldise grupierandi määrusest (artikkel 52 paragrahv 5) ning lairiba riigiabi suunistest (punkt 78 g joonealune märkus 105), mis viitavad, et selline kohustus kehtib ainult riigiabiga rajatud kaablikanaliseerimisele, postidele ja mastidele.

Enne riigiabi saamist rajatud kaablikanaliseerimise, postide ja mastide kasutamise osas kehtib Euroopa Liidu direktiiv 2014/61/EL, mis on Eesti seadusandlusesse üle võetud ehitusseadustiku kaudu (<https://www.riigiteataja.ee/akt/115122016001>). Samuti on ehitusseadustikku ning elektrituru seadust muudetud järgmise seadusega: <https://www.riigiteataja.ee/akt/125012017001>.

Eelnevalt viidatud seadusandlusest tulenevalt ei pea konkursil osaleja vastava punkti täitmiseks tõestama oma taristu olemasolu või kokkuleppeid kolmanda osapoole taristu kasutamiseks, kuna selline juurdepääs peab taristu omanike poolt olema võimaldatud. Juurdepääsuga seotud vaidluste osas teeb otsused Tehnilise Järelevalve Amet.

Jah, samadel, eelpool nimetatud põhjustel, on võimalik osaleda, omamata konkursil osalemisel vastavaid taristu-eeldusi või siduvaid kokkuleppeid tähtajatute lepingutena.

12) § 6 lg (1) p1 sõnastus: ega viidet „kuni 1 gigabitt sekundis“ ei pea mõistma piiranguna?

VASTUS: Antud viidet „kuni 1 gigabitt sekundis“ ei pea mõistma piiranguna selles mõttes, et rajatav passiivne taristu ei tohiks võimaldada suuremaid kiiruseid kui 1 gigabitt sekundis. Antud viide sätestab minimaalse tehnilise võimekuse, millele passiivne taristu peab vastama.

Seletuskirjas lk 12 on antud küsimust ka selgitatud:

„Lõike 1 punkti 1 järgi peab toetusmeetme abil rajatav juurdepääsuvõrgu passiivne lairibataristu võimaldama seda kasutada soovimatel sideettevõtjatel ilmastikust ja loodusest sõltumatult kõigil juurdepääsuvõrgu passiivse lairibataristuga liitumise võimaluse saanud aadressiobjektidel osutada lairibateenust garanteeritud allalaadimiskiirusega kuni 1 Gbit/s. Antud kiirus vastab Euroopa Komisjoni 2025. aastaks seatud eesmärkidele. Samas ei tähenda see automaatselt seda, et passiivse

lairibataristuga liitumise võimaluse saavad ja sellega liituvad aadressiobjektid peavad saama kuni 1 Gbit/s kiirusega lairibateenust tarbida – passiivne lairibataristu peab tehniliselt seda võimaldama, aga kui sideettevõtjad nii kiiret teenust konkreetses piirkonnas asuvatele aadressiobjektidele pakkuda ei soovi või see ei ole majanduslikult tasuv (kuna vajab ka piisava võimekusega aktiivseadmetesse investeerimist), siis seda 1 Gbit/s teenust lõppkasutajatel kasutada ei ole võimalik. Seega loomulikult on sideettevõtjal võimalik osutada lairibateenust väiksema kiirusega, mis vastavad lõppkasutajate vajadustele ja rahalistele võimalustele.“

13) §19 lg1 milliseid tehniliste mõõtmiste protokolle täpsemalt oodatakse valguskaabli lahenduse puhul? Kas piisab sumbuuse mõõtmisest või soovitakse midagi täiendavat?

VASTUS: Mõõtmisprotokollid peavad kinnitama nõutud andmeedastuskiiruse tagamist rajatud võrgus. Mõõtemetoodika saab täpsustada lepingus.